

LAUSUNTO

Helsinki, 9.12.2021

Valtioneuvoston kanslia

Viite: Otakantaa.fi, osastopäällikkö Seppo Määttä (saatu lisääika)

Asia: Rahapeleillä rahoitettujen toimintojen uusi rahoitusmalli

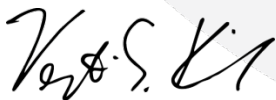
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallisten sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestö. SOSTE on sosiaali- ja terveystoiminnallinen vaikuttaja ja asiantuntijajärjestö, joka rakentaa sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä yhteistyössä jäsenyhteisöjensä kanssa. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n varsinaisina jäseninä on yli 230 valtakunnallista sosiaali- ja terveysalan järjestöä ja yhteistyöjäsenenä yli 70 muuta sosiaali- ja terveysalan toimijaa.

Lisätietoja:

pääsihteeri Vertti Kiukas, vertti.kiukas@soste.fi, p. 040 592 4287

erityisasiantuntija Ari Inkinen, ari.inkinen@soste.fi, p. 0400 411 690

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Vertti Kiukas
pääsihteeri

SOSTE

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
SOSTE Finlands social och hälsa rf
SOSTE Finnish Federation for Social Affairs and Health

www.soste.fi

Rahapeleillä rahoitettujen toimintojen uusi rahoitusmalli

Kysymys nro 1

Osittain

Mallissa on elementtejä, joilla voidaan luoda vakautta, mutta siihen sisältyy riskejä. Riskit kohdistuvat rahoituksen tason ja kohdennuksen ennustettavuuteen.

Jos mallissa nro 3 (Liikasen esitys) on tarkoitus erottaa kytkös Veikkaus Oy:n tuottojen ja tuotoilla rahoitettavan toiminnan osalta, ei kytkös tosiasiallisesti esityksen myötä poistu, jos Veikkauksen tuottoa ei saisi käyttää muihin kuin nykytarkoituksiin. Ennustettavuutta ja vakautta ajatellaan syntyvän sitomalla avausmääräraha Veikkaus Oy:n tuottoon ja mahdolliseen kompensaatioon. Mitään konkreettisia lukuja mallissa ei kuitenkaan esitetä.

Autonomiaa vahvistaa erityisesti rahoituksen tasoa ja kohdennusta ohjaava parlamentaarinen päätöksentekomekanismi sekä terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämisen asetuksen muuttaminen laiksi ja siihen kirjattu sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustustoiminnan tarkoitus ja jakojärjestelmä.

Avustusmäärärahan tason tulee perustua parlamentaariseen pidemmän aikavälin suunnitelmaan (5–8-vuotta).

SOSTEn esittämä kansalaisjärjestötoiminnan avustuskeskus tarjoaa konkreettisen vaihtoehdon uudistukselle ja vastaa asetettuihin tavoitteisiin. Vaihtoehdon hyödyt ovat: 1) valtionavustustoiminnan resurssien hallinnointi tehostuu, 2) avustuskeskus mahdollistaa käytännössä yhdenmukaiset avustuskäytännöt, 3) laaja-alaisen, eri tehtäväalueita käsittävän järjestötoiminnan kehittymisen mahdollisuudet paranevat, 4) rajapintatoiminnan rahoittaminen helpottuu, 5) kansalaisjärjestötoiminnan autonomian säilyminen varmistuu ja 6) järjestöjen yhdenvertaisuus valtionavustustoiminnassa lisääntyy.

Nyt on käynnissä merkittävä valtionavustusuudistus, joka tulee seuraavassa vaiheessa saattaa voimaan mahdollisine siirtymäaikoineen mahdollisimman pian. Uuteen rahoitusmalliin siirtyminen edellyttää joka tapauksessa lainsäädännön läpikäymistä ja uutta sääntelyä. Yhteinen avustuskeskus on mahdollista sääntelyn osalta toteuttaa vastaavassa ajassa

Ilman avustuskeskuksen kaltaisen kehikon luomista esitetty malli vain kytkee yhteen toimintoja, joilla ei ole muuta asiallista yhteyttä.

Kysymys nro 2

Kyllä.

SOSTEn näkemyksen mukaan nykyinen veikkausvoittovarajärjestelmä on perusteltu ja kestävä. Soste kannattaa osittaisuudistusta, jossa Veikkauksen tuotto käytetään alkuperäiseen järjestölähtöiseen tarkoitukseensa ja järjestelmän piiristä otetaan pois julkisen vallan vastuulla olevat kohteet. STMn osalta tämä tarkoittaisi veteraaneihin liittyvien menojen siirtämistä rahoitettavaksi täysin yleiskatteesta.

Jos nykyisestä järjestelmästä siirrytään budjettikehyksen sisälle, esitetty malli on ongelmallinen. Se kytkee yhteen asioita, jotka eivät yhteen kuulu ja saattaa ylläpitää keskustelua kytköksestä, minkä jotkut ovat kokeneet ongelmalliseksi. Tason turvaaminen kansalaisjärjestöjen osalta on perusteltua, se tulisi lähtökohtaisesti tehdä joko yhteisen avustuskeskuksen kautta tai jos sitä ei perusteta sektorikohtaisessa lainsäädännössä säätämällä lähtötaso sekä luomalla indeksointi sen tarkistamiseksi.

Kysymys nro 3

Tulee kirjata lakiin.

Esitetty malli ei juurikaan poikkea nykytilasta sen suhteen, miten kokonaisuus jaetaan eri toimijoille. Jakosuhteet tulee kirjata avustuslakiin, jossa myös nyt esitettävästä xyz-momentista säädetään.

SOSTEn esittämä järjestötoiminnan avustuskeskus uudistuksen toteuttamisen keinona sisältää nykyisten jakosuhteiden säilyttämisen ja mekanismin moniarvoisen järjestötoiminnan kehittämiseen. Malli tuo ennustettavuutta avustusmäärärahojen tasoon sekä sisältää parlamentaarisen päätöksenteon. Se loisi myös luontevan kehikon esitetylle järjestelmälle. Jatkovaiheessa keskusta voisi laajentaa myös muihin järjestösektoreihin.

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen valtionavustuksista ei ole säädetty lain tasolla. Uudistuksen yhteydessä asia tulee myös korjata ja säätää Sosiaali- ja terveysjärjestöjen valtionavustuksista lain tasoisesti asetuksen sijaan, niin kuin on säädetty muun muassa liikunta- ja nuorisojärjestötoiminnan avustamisesta.

Pelihaittatyön kokonaisuus tulisi säilyttää STMn toimialalla nykyiseen tapaan, eikä pilkkoa sitä eri ministeriöille. Tätä vahvistaisi Veikkauksen omistajaohjauksen siirtäminen STMn.